

23.9.2021

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan sisäisen tarkastuksen jaoston kokous

Aika 23.9.2021 klo 12-13.40

Paikka Teams

Osallistujat neuvotteleva virkamies Heli Iirola, valtiovarainministeriö (puheenjohtaja)

tarkastuspäällikkö Sari Anttila, maa- ja metsätalousministeriö
tarkastusneuvos Mikko Helkiö, valtioneuvoston kanslia
ylitarkastaja Sauli Heinimaa Ari Rouheen sijaisena, ulkoministeriö
hallitussihteeri Tuomas Hyvärinen, puolustusministeriö
tarkastusneuvos Juha Pekka Niemi, työ- ja elinkeinoministeriö
hallitusneuvos Pasi Ovaska, liikenne- ja viestintäministeriö
tarkastusneuvos Jorma Partanen, ympäristöministeriö
tarkastuspäällikkö Jyrki Pennanen, sisäministeriö
tarkastuspäällikkö Niina Sipiläinen, sosiaali- ja terveysministeriö
tarkastusjohtaja Kaisa Sistonen, oikeusministeriö

assistentti Taru Mäkelä, valtiovarainministeriö (sihteeri)

Poissa ulkoasianhallinnon tarkastaja Ari Rouhe, ulkoministeriö
tarkastusneuvos Sari Korpimies, opetus- ja kulttuuriministeriö

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

2. Edellisen kokouksen 2.6.2021 muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen muisto hyväksyttiin sellaisenaan.

3. Whistleblower –ilmoituskanava, ajankohtaista

Valtiokonttori järjesti 15.9 infotilaisuuden, jossa käytiin läpi tukimateriaalia ja viikolla 38 pidettiin sisäisten tarkastajien kuukausikokous, jossa BDO oli puhumassa asiasta. Elokuun lopussa ilmoituskanava-asiaa käsiteltiin VM:n hallinnonalan virastojen kokouksessa, mutta asian käsittely on vielä kesken. Kanavan järjestäminen on viraston päätettävissä ja erilaisia tapoja onkin mietitty. Kanavaan liittyvään lausuntopyyntöön oli tullut lähes 100 lausuntoa. Lausunnoissa sisäisen tarkastuksen asemaa ilmoituskanavassa ei oltu nostettu juurikaan esille. IIA:n lausunnossa todettiin, että sisäisen tarkastuksen tulisi olla

vähintään informoitu kanavaan tulleista ilmoituksista ja se voisi tarvittaessa osallistua ilmoitusten käsittelyyn tai koordinointiin. Sisäisen tarkastuksen pääasiallisena tehtävänä ei lausunnon mukaan kuitenkaan ole väärinkäytösten selvittäminen.

Jaostolaiset kertoivat omien ministeriöidensä tilanteesta. Suurimmalla osalla kanavan valmistelu oli alkutekijöissään. Esille nousi ehdotus ministeriöiden yhteisestä ilmoituskanavasta. Epäselvää oli, hoitaako vastuuministeriö (VNK) ilmoitusten käsittelyn muiden puolesta vai ohjautuisiko ilmoitukset yhdestä järjestelmästä eri ministeriöille. Todettiin myös, että lainmukaisia ilmoituksia tulee todennäköisesti hyvin vähän. Ulkoministeriön osalta hämmennystä aiheuttaa se, että direktiivin luonnoksessa sitä ei mainita lainkaan.

Käytiin keskustelua mahdollisesta valtioneuvoston yhteisestä järjestelmästä. Käsittely valuu virastoille, vaikka sellainen tulisi, eli se olisi vain koordinaatiota. Pohdittiin, onko tällainen järjestely hyödyllinen, jos ministeriöt kuitenkin käsittelevät omat ilmoituksensa. Esille nousi myös huomio siitä, että voivatko ministeriöt käyttää yhteistä ilmoituskanavaa, jos konsernit eivät voi perustaa yhtä konsernitasoista ilmoituskanavaa. Keskusteltiin myös siitä, kuka käsittelee ministeriön johtoa (alivaltiosihteerit ja kansliapäälliköt) koskevat ilmoitukset. Sisäinen tarkastus ei voi tarkastaa ylintä johtoa koskevia ilmoituksia riippumattomuuden vaarantumatta.

Sovittiin, että Kaisa Sistonen selvittää yhteisen kanavan mahdollisuutta lainsäädännön osalta, Mikko Helkiö valtioneuvoston hallintoyksikön kanssa ja Heli Iirola ottaa esille VM:n valtiosihteeri kansliapäällikkönä Juha Majasen kanssa johtoon kohdistuvien ilmoitusten käsittelyn. Jyrki Pennanen jakaa jaoston työtilaan SM:n prosessikuvauksen.

4. Sivutyö ja sidonnaisuudet –tarkastus / VM

VM:ssä oli tarkoitus aloittaa otsikon mukainen tarkastus, eli tarkoituksena oli verrata kaupparekisterissä olevia virkamiesten yritysytteystietoja ministeriölle ilmoitettuihin tietoihin sivutoimista. Tietosuojavaltuutettu suhtautui tarkastukseen kriittisesti, sillä tarkastuksen yhteydessä muodostuisi erillinen henkilörekisteri. Jos olisi syytä epäillä laajaa sivutoimintaa, niin yksittäistapauksissa tällainen vertailu olisi sallittua. Tietosuojavaltuutetulle laaditaan lausuntopyyntö asiasta, mutta kannan ei odoteta muuttuvan. Tietosuojavaltuutetun linjaus on ristiriidassa talousarviolaisissa ja -asetuksessa mainituissa johdon velvollisuudesta huolehtia riittävästä ja asianmukaisesta sisäisestä valvonnasta. Myös virkamieslaki edellyttää sivutoimien ja sidonnaisuuksien valvontaa.

Suomi on saanut GRECO:lta (Euroopan neuvoston korruptionvastainen toimielin) huomautuksen sivutoimi- ja sidonnaisuusilmoitusten puutteellisesta valvonnasta.

5. Ulkoiset konsultit ja oikeudet viraston järjestelmiin

VN Hankintojen ohjeistus –sivulla Kampuksessa löytyy asiaan liittyvää tietoa. Minimissään konsultin kanssa on solmittava turvallisuussopimus sekä hankintasopimus ja teetettävä turvallisuusselvitys ministeriön lukuun.

Ulkoministeriössä menettelyt omien tietojen tarkastusoikeuteen on koettu yhteisissä järjestelmissä hankalaksi. Palkeet ja Valtori ovat VM:n hallinnonalan virastoja ja niiden järjestelmien tarkastus kuuluu ensi sijaisesti näiden virastojen sisäisille tarkastuksille tai VM:lle.

6. Valtioneuvostotasoinen riskienhallinta, ajankohtaista

Valtioneuvostotasoinen riskienhallinnan jatkokehittämisen kokous pidettiin 14.9. Myös VVC:ssa on pidetty kokouksia aiheesta ja käydyn keskustelun perusteella mietitään seuraavia askelia, jotka esitellään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan kokouksessa 8.10. Jatkokehittämisen suunnittelu jatkuu alkuperäisen työryhmän kokoonpanolla.

7. Muut asiat

- Sisäministeriössä on tehty tiedonhallintatarkastusta, jossa salaisten asiakirjojen käsittely on yhtenä osana. Valtioneuvoston sisällä niiden käsittely ja lähettäminen on keskitetty valtioneuvoston kansliaan Tatti-tiimille. Suojaustason 2 ja 3 asiakirjoja toimitetaan Tatti-tiimille, joka kirjaa ja jakelee ne eteenpäin. Tarkastuksessa selvisi, että tiimissä on 8 henkilöä, joilla kaikilla on pääsy kaikkiin tiimissä käsiteltäviin asiakirjoihin. SM:n kansliapäällikkö esitti, että tätä riskipistettä tulisi pohtia valtioneuvostotasolla.
- Toimintasuunnitelman mukaiset neljä kokousta on pidetty. Sovittiin, että pidetään kuitenkin vielä yksi kokous ennen toimikauden päättymistä joulukuussa.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen klo 13.40.